

Kauno rajono bendruomenių nuomonė apie aplinkosauges ir klimato kaitos problemas

Apklausa vykdyta įgyvendinant projektą „Vietos bendruomenių informavimas bei gebėjimų stiprinimas aplinkosaugos ir klimato kaitos srityje“/K1-O1-IP-V-176.

Tyrimo tikslas: nustatyti Kauno rajono bendruomenių narių požiūrį į aplinkosauges ir klimato kaitos problemas, jų įsitraukimą į bendruomenės veiklas. Tyrimas taip pat turėjo ir šviečiamąjį tikslą: juo buvo siekiama atkreipti bendruomenės narių dėmesį į kylančias problemas ir paskatinti susimąstyti apie ateityje visų mūsų laukiančius iššūkius bei galimą savo indėlį į problemų sprendimus.

Tikslinė grupė: suaugę Kauno rajono bendruomenių nariai nuo 16 m.. Apklausoje dalyvavo 1155 respondentai.

Apklausa vyko internete <https://apklausa.lt/f/kauno-rajono-bendruomeniu-nuomone-apie-aplinkosauges-ir-klimato-kaitos-prob-fdtx378.fullpage>, taip pat ir dalinant atspausdintas apklausos anketas.

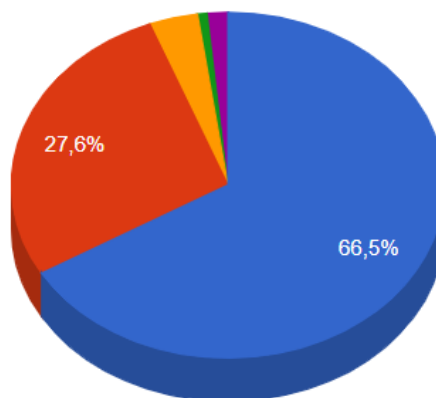
Anketą sudarė 14 klausimų, iš kurių pirmi trys buvo skirti išsiaiškinti bendruomenės narių aktyvumą dalyvaujant bendruomeninėje veikloje.

Dalyvavimas bendruomeninėje veikloje

Vertinant atsakymų rezultatus pastebime, kad didžioji dalis Kauno rajono gyventojų, t.y. daugiau nei 66 proc., per pastaruosius vienerius metus nėra dalyvavę jokiaje bendruomeninėje veikloje, įskaitant susirinkimus, talkas ir kt. Beveik trečdalis apklaustųjų (27,6 proc.) yra dalyvavę tokiose veiklose 1-2 kartus. Tik apie 6 proc. respondentų dalyvavo bendruomenės veikloje daugiau nei 2 kartus. (1 pav.)

1. Kaip dažnai dalyvavote bendruomenės veiklose (susirinkimuose, talkose, kituose renginiuose) per pastaruosius 1 metus? ?

- nedalyvavau
- 1-2 kartus
- 3-5 kartus
- 6-9 kartus
- 10 ir daugiau

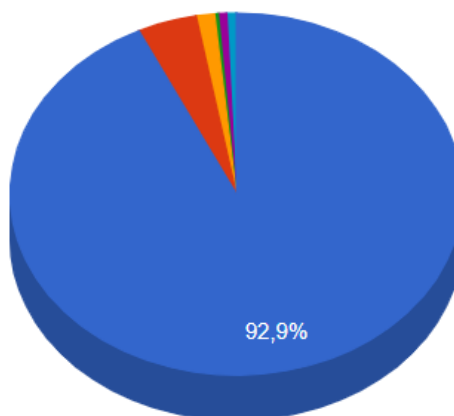

1 paveikslas. Dalyvavimas bendruomenės veikloje.

Savo bendruomenės interesus savivaldybės arba valstybinėse institucijose per paskutiniuosius vienerius metus atstovavo tik kiek daugiau nei 6 proc. apklaustųjų, iš kurių apie 2 proc. tai darė daugiau nei vieną kartą (2 pav.). Apklausa parodė, kad didžioji dalis bendruomenės narių (virš 90 proc.) gana pasyviai dalyvauja bendruomenės gyvenime. Tik apie 8 proc. respondentų nurodė, kad jie prisidėjo prie pokyčių bendruomenėje inicijavimo, strateginių dokumentų ar projektų rengimo (3 pav.).

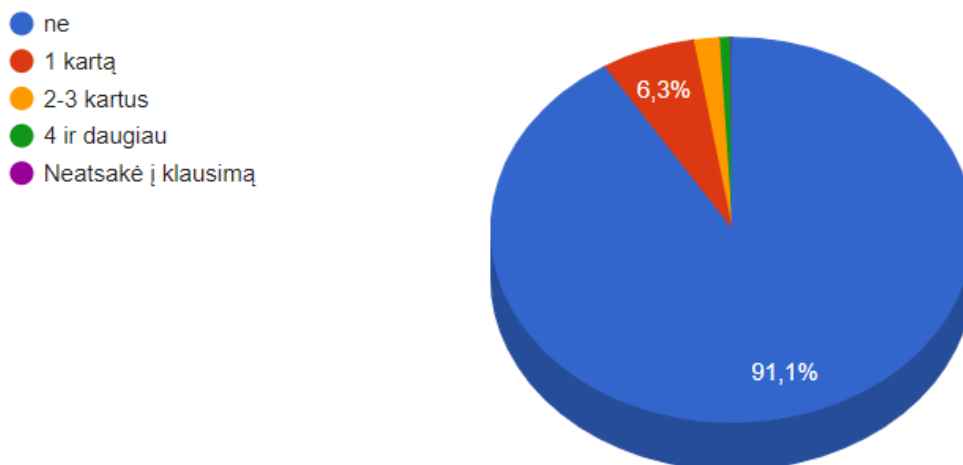
2. Ar atstovavote savo bendruomenės interesus savivaldybės arba valstybinėse institucijose per paskutiniuosius vienerius metus (teikdami raštus, pasiūlymus, peticijas ir kt.)?

- ne
- 1 kartą
- 2-3 kartus
- 4-5 kartus
- 6 ir daugiau
- Neatsakė į klausimą

2 paveikslas. Bendruomenės interesų atstovavimas.

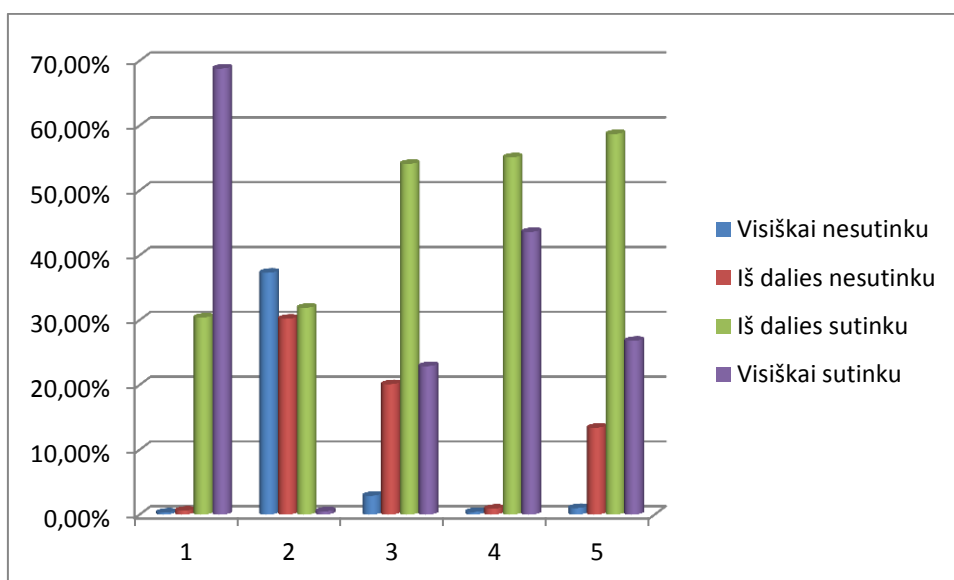
3. Ar per paskutiniuosius vienerius metus inicijavote pokyčius savo bendruomenėje teikdami pasiūlymus, rengdami strateginius dokumentus, projektus?

3 paveikslas. Pokyčių inicijavimas bendruomenėse.

Požiūris į aplinkosaugos problemas

Apklausa buvo siekiama išsiaiškinti Kauno rajono gyventojų požiūrį į aplinkosaugos problemas, jų svarbą bendruomenės nariams, požiūrį į aplinkos kokybę (4pav.). Absoliuti dauguma atsakiusiųjų (daugiau nei 99 proc.) nurodė, kad jiems svarbi jų gyvenamosios aplinkos kokybė ir mano, kad aplinkosauginės problemos turi įtakos kasdieniniam jų gyvenimui (85,5 proc.). Trečdalis gyventojų mano, kad jų gyvenamoje aplinkoje nėra aplinkosaugos problemų, tuo tarpu daugiau nei 66 proc. nesutinka su tokiu teiginiu; didžioji dalis respondentų (77 proc.) teigia, kad jiems yra žinomos jų gyvenamosios aplinkos problemos ir norėtų, kad tos aplinkosaugos problemos būtų sprendžiamos efektyviau (98 proc.).

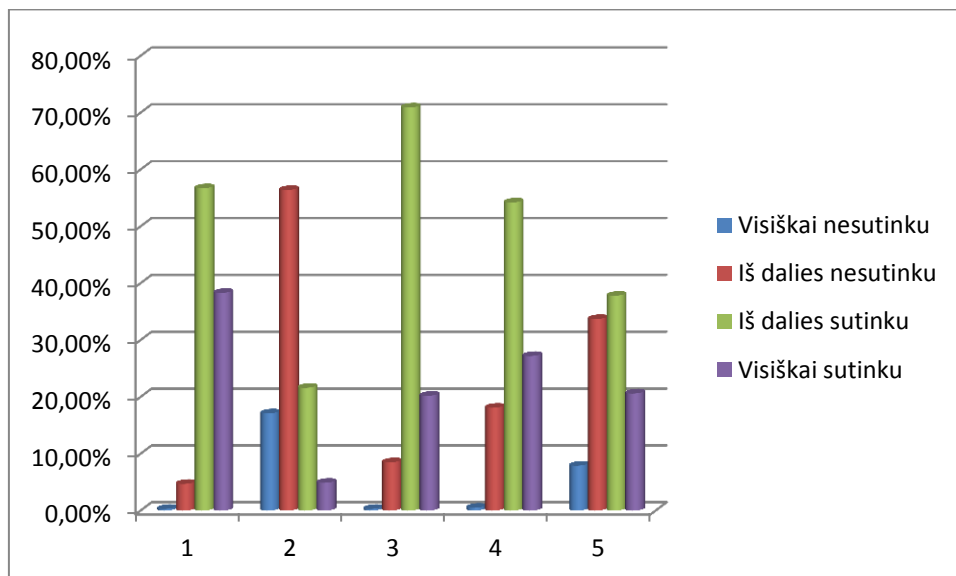

1	Man svarbi mano miestelio/gyvenvietės aplinkos kokybė
2	Mano miestelyje/gyvenvietėje nėra aplinkosaugos problemų
3	Žinau, kokios aplinkosaugos problemos yra mano miestelyje/gyvenvietėje
4	Aplinkosaugos problemos galėtų būti sprendžiamos efektyviau
5	Aplinkosauginės problemos tiesiogiai įtakoja mano kasdieninį gyvenimą

4 paveikslas. Požiūris į aplinkosaugos problemas.

Požiūris į klimato kaitos problemas.

Atsakydami į klausimus apie klimato kaitą, didžioji dalis (95 proc.) Kauno rajono gyventojų išreiškė nuomonę, kad aplinkos kokybė bei aplinkosaugos problemos vis dažniau yra sietinos su klimato kaita ir mano, kad ateityje klimato kaitos pasekmės palies ir jų gyvenamąją aplinką (91 proc.) , tačiau tik kiek mažiau nei trečdalis apklaustųjų (26,5 proc.) tiki, kad jie išsamiai žino su šia sritimi susijusias ateities prognozes. Kalbant apie klimato kaitos procesą sukeliančias priežastis, atsakymams buvo pateikti du variantai: „Klimato kaitą įtakoja didėjantis vartojimas“ ir „Klimato kaita yra natūralus gamtos procesas“. Analizuojant atsakymus, galima pastebėti, kad dalis respondentų pasirinko abu teiginius, kaip teisingus. Augančią vartojimo įtaką nurodė 81,4 proc. apklaustųjų, o atsakymą, kad klimato kaita yra natūralus gamtos procesas pasirinko 58,4 procentai (5 paveikslas).

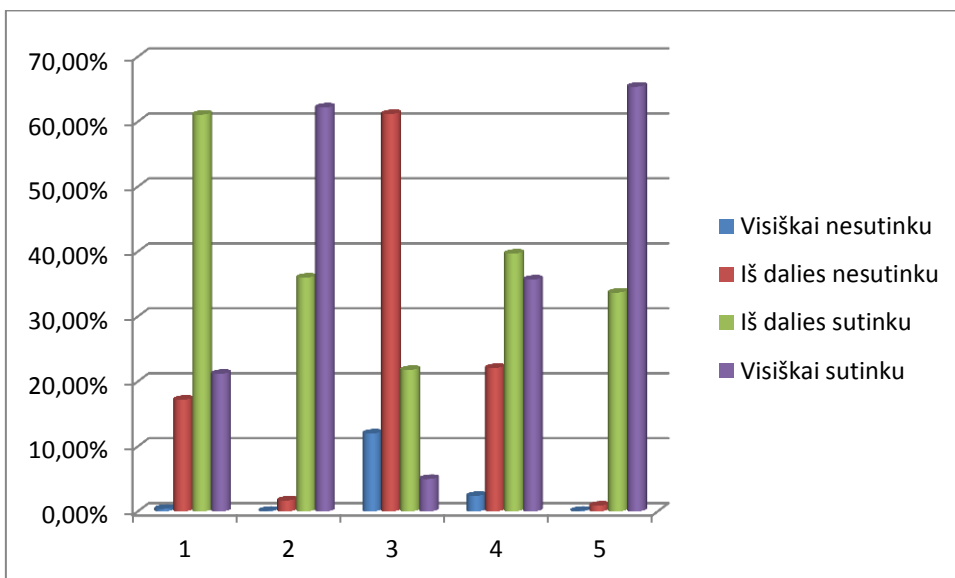

1	Klimato kaita vis dažniau įtakoja aplinkosaugos problemas/aplinkos kokybę
2	Išsamiai žinau apie su klimato kaitos procesu susijusias ateities prognozes
3	Manau, kad klimato kaitos pasekmės ateityje palies mano gyvenamąją aplinką
4	Klimato kaitą įtakoja didėjantis vartojimas
5	Klimato kaita yra natūralus gamtos procesas

5 paveikslas. Požiūris į klimato kaitos problemas.

Įsitraukimas į bendruomenės problemų sprendimą

Absoliuti dauguma apklaustųjų (98 proc.) teigia, kad jiems yra svarbūs bendruomenės interesai (6 pav.) ir jie yra pasirengę įsitraukti į bendruomenės veiklą (75,4 proc.), tačiau tik 27 proc. nurodė, kad žinotų, kaip atstovauti bendruomenės interesus kovoje su aplinkos teršėjais. Daugumos nuomone, bendruomenės nariai patys turėtų inicijuoti savo vietovės aplinkosaugos problemų sprendimą (82 proc.). Tam tinkamiausias būdas - iš anksto strategiškai spręsti aplinkosaugos problemas, o ne „gesinti gaisrus“ likviduojant padarinius (99 proc.).

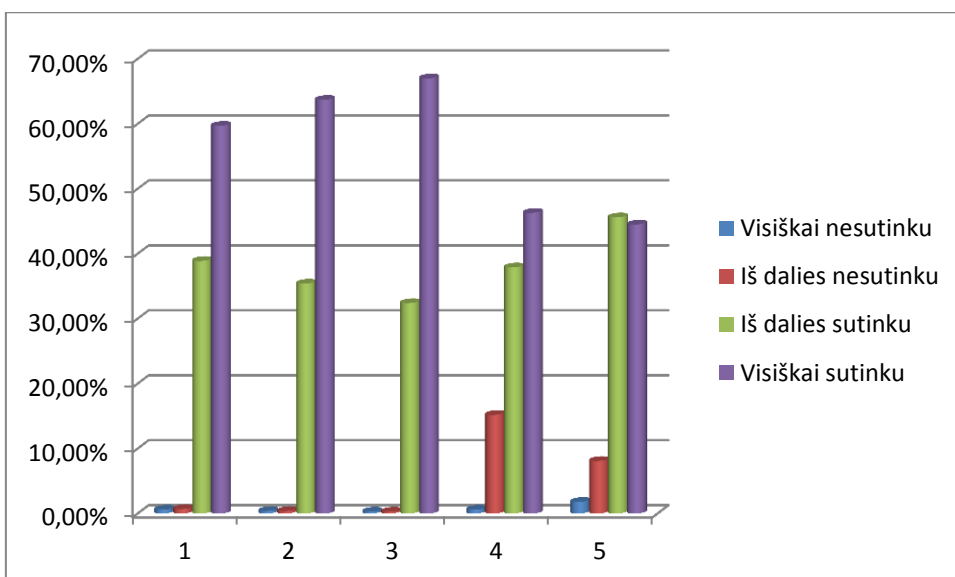

1	Bendruomenės nariai patys turi inicijuoti savo vietovės aplinkosaugos problemų sprendimą
2	Man svarbūs mano bendruomenės interesai
3	Žinau, kaip galiu atstovauti bendruomenės interesus kovoje su aplinkos teršėjais
4	Esu pasirengęs(-usi) įsitraukti į bendruomeninę veiklą, jei mane pakviestų
5	Geriau iš anksto strategiškai spręsti aplinkosaugos problemas (aplinkos taršos ir klimato kaitos) nei „gesinti gaisrus“ likviduojant padarinius.

6 paveikslas. Bendruomenės interesų atstovavimas

Aplinkosaugos problemų sprendimas

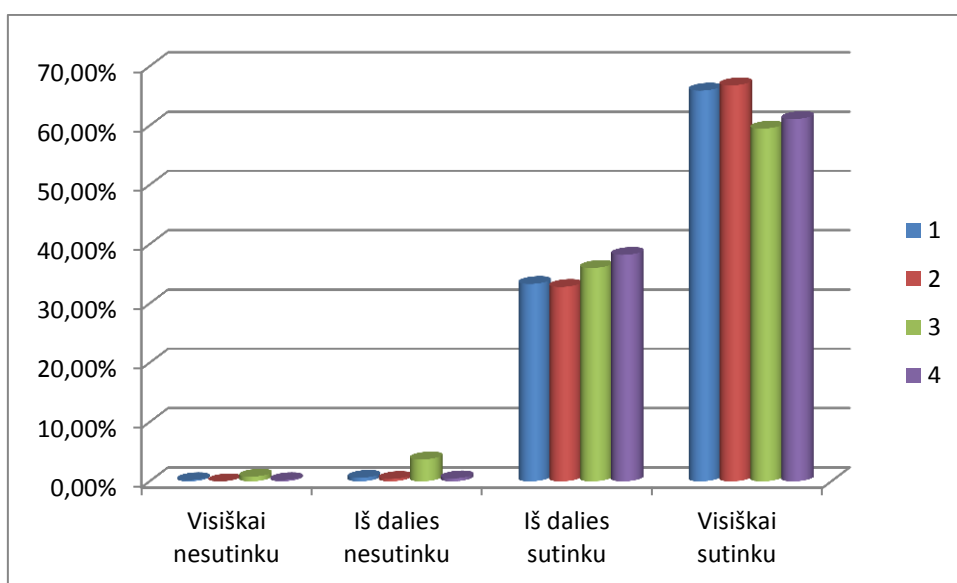
Daugumos nuomone, už aplinkosaugos problemų sprendimą vietose visų pirma turėtų būti atsakingos seniūnijos (99,4 proc.), savivaldybė (99,1 proc.) ir valdžios institucijos (98,6 proc). Tačiau svarbus yra visų šių institucijų, o taip pat ir bendruomenės dalyvavimas – šį atsakymo variantą pasirinko 90,1 proc. apklaustųjų. (7 pav.)

1	Valdžios institucijos
2	Savivaldybė
3	Seniūnija
4	Bendruomenė
5	Svarbus visų dalyvavimas

7 paveikslas. Kas atsakingas už aplinkosaugos problemų sprendimą vietose

Tinkamiausiomis aplinkosaugos problemų sprendimo priemonėmis apklausos dalyviai nurodė visuomenės sąmoningumo didinimą (99,6 proc.), valdžios institucijų bendradarbiavimą su bendruomene (99,3 proc.) ir geresnę aplinkosaugos įstatymų vykdymo priežiūrą (99,2 proc.), tuo tarpu didesnės baudos, kaip priemonė už aplinkosaugos reikalavimų pažeidimus buvo palikta paskutinėje vietoje, tačiau ją, kaip tinkamą pasirinko net 95,5 proc. apklaustųjų (8 pav.).

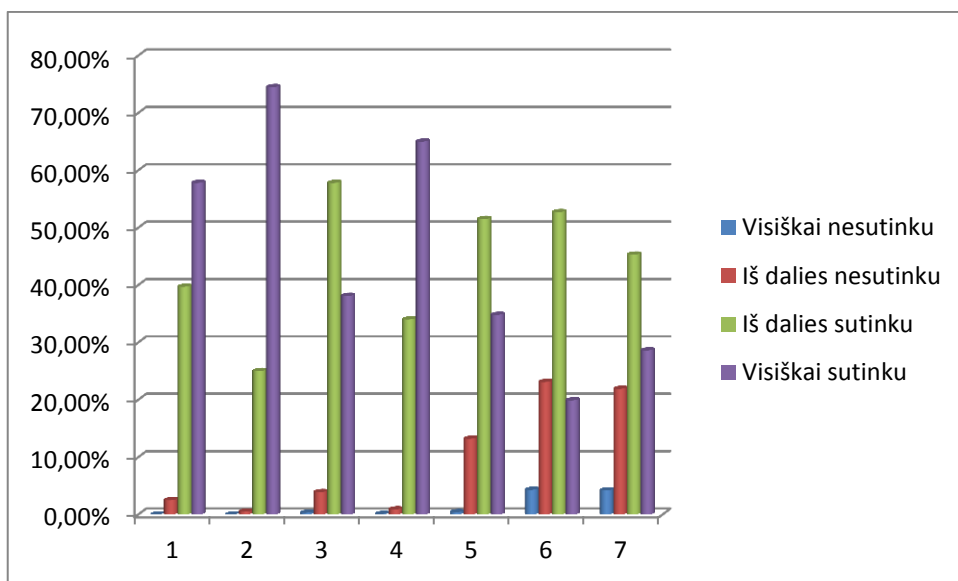
1	Geresnis aplinkosaugos įstatymų vykdymo priežiūra/užtikrinimas
2	Reikia didinti visuomenės sąmoningumą aplinkosaugos klausimais
3	Turi būti nustatytos didesnės baudos už aplinkosaugos reikalavimų pažeidimus
4	Valdžios institucijos turi bendradarbiauti su visuomene sprendžiant aplinkosaugines problemas

8 paveikslas. Tinkamiausios aplinkosaugos problemų sprendimo priemonės

Svarbiausios aplinkosauginės sritys

Apklausoje buvo pateiktas klausimas „Kokios aplinkosauginės sritys Jūsų nuomone yra svarbiausios?“ ir septyni atsakymo variantai, kur buvo nurodytos šios sritys: oro tarša, atliekų tvarkymas ir jų prevencija, klimato kaita ir jos padariniai, vandens kokybė ir apsauga, cheminių medžiagų keliama tarša, genetiškai modifikuoti produktai ir biologinės įvairovės nykimas. Didžioji dalis respondentų visas sritis nurodė, kaip svarbias, tačiau prioretizuojant atsakymus, šios sritys

išsidėsto sekančiai: atliekų tvarkymas ir jų prevencija (99,5 proc.), vandens kokybė ir apsauga (99 proc.), oro tarša (97,5 proc.), klimato kaita ir jos padariniai (95,9 proc.), cheminių medžiagų keliama tarša (86,3 proc.), biologinės įvairovės nykimas (73,9 proc.), genetiškai modifikuoti produktai (72,6 proc.).

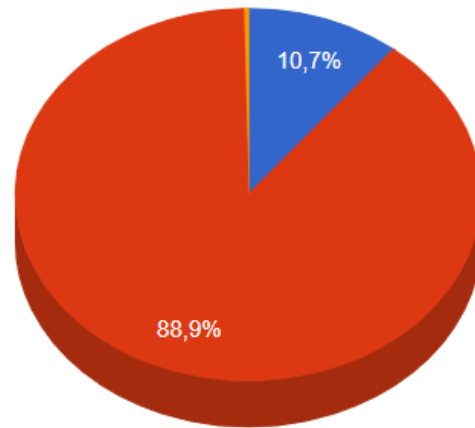
1	oro tarša
2	atliekų tvarkymas ir jų prevencija
3	klimato kaita ir jos padariniai
4	vandens kokybė ir apsauga
5	cheminių medžiagų keliama tarša
6	genetiškai modifikuoti produktai
7	biologinės įvairovės nykimas

9 paveikslas. Kokios aplinkosauginės sritys yra svarbiausios

Kadangi projektas „Vietos bendruomenių informavimas bei gebėjimų stiprinimas aplinkosaugos ir klimato kaitos srityje“ yra skirtas bendruomenių aplinkosauginiam švietimui ir informavimui, buvo svarbu sužinoti Kauno rajono gyventojų požiūrį į aplinkosauginio švietimo poreikį. Didžioji dalis atsakiusiųjų, beveik 89 proc. nurodė, kad visuomenės informavimas ir švietimas aplinkosaugos klausimais nėra pakankamas (10 pav.).

G. Ar pakankamai Lietuvoje vykdomas visuomenės informavimas ir švietimas aplinkosaugos klausimais:

- Taip
- Ne
- Neatsakė į klausimą

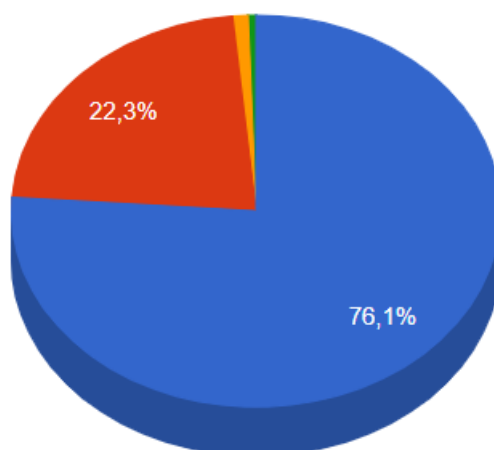

10 paveikslas. Ar pakankamai Lietuvoje vykdomas visuomenės informavimas ir švietimas aplinkosaugos klausimais?

Vertinant Kauno rajono bendruomenės narių požiūrį į aplinkosaugines organizacijas, reikia pastebėti, kad respondentai didžiąja dalimi palankiai vertino aplinkosaugos organizacijų pagalbą bendruomenėms ir daugiau nei du trečdaliai (76 proc.) nurodė, kad bendruomenėms reikalinga tokių organizacijų pagalba sprendžiant vietos problemas (11 pav). Tačiau į klausimą „Ar teko girdėti apie Aplinkosaugos valdymo ir technologijų centrą?“ didžioji dalis, virš 87 proc. atsakė neigiamai (12 pav.). Tai parodo, kad aplinkosauginės organizacijos turėtų aktyviau įsitraukti į bendruomenių veiklas ir labiau viešinti savo veiklą ir indėlį siekiant tvaresnės aplinkos.

H. Ar bendruomenėms reikalinga aplinkosauginių organizacijų pagalba sprendžiant vietos problemas?

- Taip
- Kartais
- Ne
- Neatsakė į klausimą

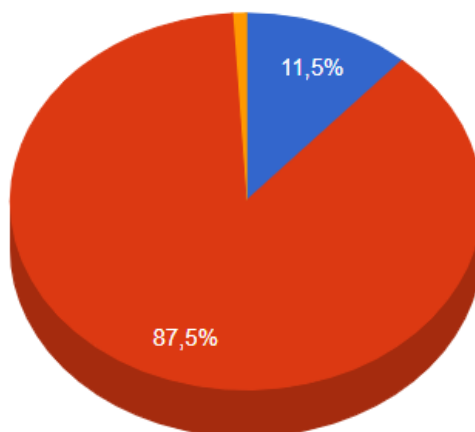

11 paveikslas. Ar bendruomenėms reikalinga aplinkosauginių organizacijų pagalba sprendžiant vietos problemas.

I. Ar teko girdėti apie Aplinkosaugos valdymo ir technologijų centrą/dar kitaip, ECAT?

- Taip
- Ne
- Neatsakė į klausimą

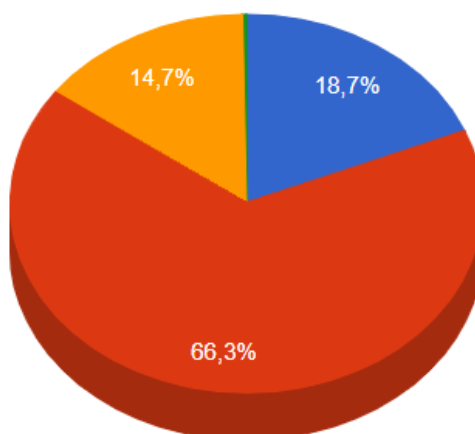
12 paveikslas. Ar teko girdėti apie Aplinkosaugos valdymo ir technologijų centrą, dar kitaip, ECAT?

Vertinant atsakiusių amžių, aiškiai vyrauja vidutinio amžiaus žmonių (30 - 64 metų) grupė, kuri sudaro 2 trečdalius visų apklaustųjų. Jie aktyviausi tiek darbo rinkoje, tiek ir visuomeniniame gyvenime. Antroje vietoje - jaunimas nuo 16 iki 29 metų, kuris sudaro beveik penktadalį respondentų, na o senjorų nuo 65 metų atsakymai sudaro beveik 15 procentų visų apklaustųjų (13 pav.).

Didžiąją apklausoje dalyvavusių respondentų dalį sudarė moterys (beveik 75 proc.), vyrai šioje veikloje buvo pasyvesni; jų buvo tik kiek daugiau nei ketvirtadalis (14 pav.).

J1. Jūsų amžiaus grupė:

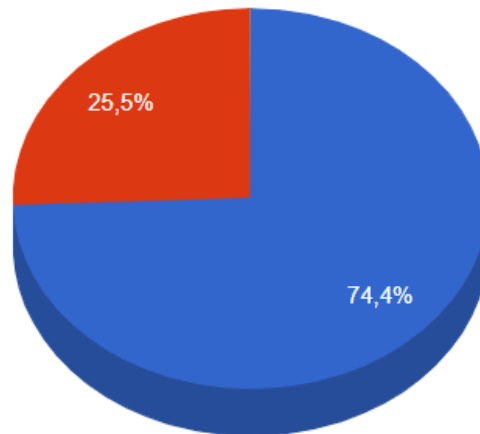
- 16m-29m
- 30m-64m
- 65m+
- Neatsakė į klausimą

13 paveikslas. Respondentų amžiaus grupės.

J2. Lytis:

- Moteris
- Vyras
- Neatsakė į klausimą

14 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal lytį.

Išvados

Apibendrinant apklausos rezultatus, galime daryti išvadą, kad kol kas Kauno rajono gyventojai nepakankamai aktyviai dalyvauja bendruomeninėje veikloje. Nepaisant to, didžiąją dalį apklaustųjų bendruomenės interesai yra svarbūs ir jie pasirengę įsitraukti į bendruomenės veiklą, tačiau dar trūksta žinių kaip tinkamai atstovauti bendruomenės interesus kovoje su aplinkos teršėjais. Daugumos nuomone, geriausias būdas spręsti aplinkosaugos problemas - strategiškai planuoti veiksmus, iš anksto užkertant galimybę tokių problemų atsiradimui.

Gyventojams svarbi jų aplinkos kokybė ir jie norėtų, kad aplinkosaugos problemos būtų sprendžiamos efektyviau. Didžioji dalis apklaustųjų mano, kad aplinkosaugos problemos vis dažniau sietinos su klimato kaita ir ateityje šio reiškinio pasekmės gali paliesti jų gyvenamąją aplinką. Tačiau su klimato kaita susijusias ateities prognozes žino tik nedidelė dalis respondentų.

Daugumos nuomone, sprendžiant aplinkosaugos problemas, svarbus tiek visų susijusių valdžios institucijų (seniūnija, savivaldybė, atitinkamos valdžios institucijos), tiek ir bendruomenės dalyvavimas.

Tinkamiausiomis aplinkosaugos problemų sprendimo priemonėmis apklausos dalyviai nurodė visuomenės sąmoningumo didinimą ir valdžios institucijų bendradarbiavimą su bendruomene. Daugumos nuomone aplinkosauginis švietimas ir informavimas dar nėra pakankamas. Svarbiausiomis aplinkosaugos sritimis gyventojai įvardino atliekų tvarkymą ir jų prevenciją, vandens ir oro taršą, klimato kaitą ir jos padarinius, cheminių medžiagų keliamą taršą.

Didžioji dalis respondentų palankiai vertino aplinkosaugos organizacijų veiklą ir nurodė, kad bendruomenėms reikalinga tokių organizacijų pagalba sprendžiant vietos problemas.